

DÜNYA, İMTİHAN DÜNYASI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî, ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'd. Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitabi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llahu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n- nebiyyi salla'llahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لَيْسَ لِقَاتِلٍ شَيْءٌ مِنَ الْمِيرَاثِ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ
وَارِثٌ يَرِثُهُ أَقْرَبُ النَّاسِ إِلَيْهِ وَلَا يَرِثُ الْقَاتِلُ
شَيْئًا

(د. عن ابن عمرو)

RE. 365/2 (*Leyse li-kâtilin şey'un mine'l-mirâsi, fein lem yekün lehû vârisun yerisuhû akrabu'n-nâsu ileyhi, ve lâ yerisu'l-kâtilu şey'en*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, lütfu, keremi, rahmeti, bereketi cümlenizin üzerine olsun...

Şurada Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden ki, dinimizin özü, esası hadis-i şeriflerdir; bir nebze, bir demet okuyup şeref ve feyiz kesb edeceğiz. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi feyizyâb eylesin...

Bu hadis-i şeriflerin okunmasına başlamadan evvel, başta Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-u pâkine; sonra onun mübarek âl, ashâb ve etbâının ruhlarına; cümle sâdât ve meşâyih-i turûku aliyyemizin ruhlarına; ve sair enbiyâ ve mürselînin, cümlesinin etbâının ve cümle Allah'a yakın kulların ruhlarına; Uzaktan ve yakından şu ilim meclisine, şu hadislerin okunduğu meclise, bu hadislere şevk, Peygamber Efendimiz'e muhabbetten dolayı teşrif etmiş, gelmiş bulunan siz kardeşlerimizin ahirete intikal eylemiş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olmak üzere;

Şu biz yaşayan müslümanların da Cenâb-ı Mevlâ'nın rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması dileğiyle, bir Fatiha, üç İhlâs-ı Şerif okuyup dersimize öyle başlayalım! Buyurun:

.....

a. Kâtilin Miras Hakkı

Mukkademede metnini okumuş olduğumuz hadis-i şerif kâtilin miras hakkı ile ilgili...

Peygamber SAS Hazretleri Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-Âs RA'dan rivayet edildiğine göre, katilin miras hakkı ile ilgili şö yle buyurmuşlar:¹

لَيْسَ لِقَاتِلِ شَيْءٍ مِّنَ الْمِيرَاثِ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَارِثٌ
يَرِثُهُ أَقْرَبُ النَّاسِ إِلَيْهِ وَلَا يَرِثُ الْقَاتِلُ شَيْئًا

(د. عن ابن عمرو)

RE. 365/2 (*Leyse li-kâtilin şey'un mine'l-mirâsi*)
“Öldüren, katil için mirastan bir şey yoktur.
(*Fein lem yekün lehû vârisun*) Eğer okimsenin,
öldürülenin vârisi yoksa, (*yerisuhû akrabu'n-nâsu ileyhi*) ona akrabasından en yakın olan kim ise o varis olur. Ama öldüren varis olamaz. (*Ve lâ yerisu'l-kâtilu şey'en*) Katil ondan hiçbir şey alamaz.”

Eğer böyle bir şeye müsaade olunsa;

“—Eh ne yapalım, ölüm hak, miras helâl, bu adam öldü. Nasıl ölürse ölsün. Malını gel bölüşelim, şuna şu kadar, buna bu kadar...” denilse, o zaman herkes herkesi öldürür.

Öyle şey olmaz! Allah korusun. O bakımdan katil öldürme cürmü dolayısıyla bir suç işlemiştir ki, eğer kendisi hak sahibi olsa dahi, aslında normal bir vefat olsaydı miras alacak olsa bile, artık miras alma durumu olmaz. Çünkü öldürme durumu oldu, miras alamaz diye Peygamber Efendimiz bildiriyor.

¹ Ebu Davud, *Sünen*, c.XII, s.156, no:3955; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.V I, s.220, no:12020; Amr ibn-i Şuayb babasından, o da dedesinden.

Kenzü'l-Ummal, c.XI, s.15, no:30424; *Camiü'l-Ehadis*, c.XV III, s.300, no:19473.

b. Kölenin Ganimetten Hissesi

Hz. Ali Efendimiz, harp hukukuyla ilgili bir hususu Peygamber Efendimiz'den naklederek bize intikal ettirmiş. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:²

لَيْسَ لِلْعَبْدِ مِنَ الْغَنِيمَةِ إِلَّا خَرْثَى الْمَتَاعِ وَأَمَانُهُ
جَائِزٌ وَأَمَانُ الْمَرْأَةِ جَائِزٌ إِذَا هِيَ أَعْطَتِ الْقَوْمَ الْأَمَانَ

(ق. عن علي)

RE. 365/3 (*Leyse li'l-abdi mine'l-ganîmeti illâ harse'l-metâ', ve emânühû câizün, ve emânü'l-mer'eti câizün, izâ hiye a'tati'l-kavme'l-emân*)

“Köleye ganimetten elde edilen metanın ancak zayıfları, artıkları olur; başka bir şey olmaz.”

Mâlûm, İslâm'ın zuhuru devresinde ve ondan çok sonra, yakın zamanlara kadar ve belki bugün dahi bir kölelik meselesi vardı. İslâm köle hukukuna açıklık getirmiş, köleyi korumuştur. İslâm'dan önce Romalılar, Araplar, başka kavimler, başka insanları köle almışlardır, köle olarak kullanmışlardır. İslâm kölenin de, kadının da, herkesin insan olmak dolayısıyla hukukunu ortaya koymuş, insanî esaslar getirmiştir.

Köle; sofrasında oturtulup yemek yedirilir. Hakkının üstünde kendisine yük yüklenmez. Bir anlaşma yapılırsa, çalışmak ve ödemek suretiyle kendisi hürriyetini alabilir. Bir müslüman herhangi bir şekil ile bazı hatalar,

² Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.IX, s.94, no:17951; Hz. Ali RA'dan.

suçlar işlemiş ise, dinimizce o suçların kefareti olmak üzere kendisinden köle âzad etmesi istenir. Böylece dinimiz kölelere yüz güldürücü hükümler getirmiştir.

Burada Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“Müslümanlar kâfirlerle harp ettiler ve ganimet hâsıl oldu.”

Mâlum harpte düşman tarafından ganimet alınır. Eski ümmetlere ganimet yasaktı, Allah-u Teâlâ tarafından bizim ümmetimize müsaade buyurulmuştur. Ganimet, İslâm'ın emrettiği şekilde, beşte biri beytü'l-mâl için ayrılarak, gaziler arasında taksim edilir.

Bu taksimde köleler ne olacak?

Gaziler gibi yani hür olan, asıl bu işi yöneten, yürüten insanlar gibi değil ama, kölelere de ganimetin harse'l-metâ', yani metaların zayıflarından bir şeyler, bir hak verilir. Dinimiz böyle bir ganimet hakkı tespit etmiş.

(*Ve emânühû câizün*) “Kölenin emân vermesi de caizdir.”

O köledir, onun hukuku yok değil. O da düşmandan bir kimseye emân vermişse, “Tamam, ben bunu emânıma aldım, buna dokunmayın, bu benim emânım altındadır!” demişse onun da canı bağışlanır. Onun emânı da caizdir, mümkündür.

(*Ve emânü'l-mer'eti câizün*) “Kadının emân vermesi de caizdir.”

Emân ne demek?

Karşı taraf çarpışmaya başlamış. Çarpışmaya başladığına göre seni öldürecek, senin de onu öldürmeye hakkın var. Harp hali bu... Gazilerden birisi birisine emân vermişse, o zaman o öldürülmez. “Ver onu, o bizimle çarpışmıştı, kafasını keseceğim.” diyemez. Emân verilirse, o artık öldürülmez. Demek ki kölenin ve kadının da emân verme selahiyeti var.

(*İzâ hiye a'teti'l-kavme'l-emân*) “Eğer o kavme bir kadın bir emân vermişse, ‘Şu kimseyi ben emânıma aldım, bunu öldürmeyin!’ diye ilan etmişse, ona da bir şey yapılmaz.” diye bildiriliyor.

c. Mü'min İçin Rahat Yok

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

لَيْسَ لِلْمُؤْمِنِ رَاحَةٌ دُونَ لِقَاءِ اللَّهِ وَمَنْ أَحَبَّ لِقَاءَ
اللَّهِ فَكَانَ قَدَّمَ

(خط. في المتفق والمفترق، وابن المبارك، حل. عن ابن مسعود موقوفا)

RE. 365/4 (*Leyse li'l-mü'mini râhatün dûne likài'llâh, ve men ehabbe likà'llâhi fekâne kaddem*) “Mü'min kul için, iman ehli kimse için Allah'la mülâki oluncaya kadar rahat yoktur.”

Bu ne demek acaba?

İki türlü anlaşılması mümkündür. Mü'min kul, iman ehli insan Mevlâsını sever, Rabbini sever.

³ Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.7, no:17; Ebu Nuaym, *Hilyetü'l- Evliya*, c.I, s.136; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.XV , s.551, no:42137; *Camiü'l-Ehadis*, c.XV III, s.301,no:19474.

“—Bana hayatımı veren Rabbim... Beni bu hale getiren Rabbim... Beni rızıklandıran Rabbim... Kâinatı en güzel şekil ile yaratan Rabbim... Kıştan sonra şu ağaçları çiçeklerle bezeyen Rabbim... Rengârenk kelebekleri uçurtan Rabbim... Rüzgârları estiren Rabbim... Dağların tepelerine yukarıdan, bulutlardan suları döken Rabbim... Yazı, kışı getiren Rabbim... Geceyi, gündüzü getiren Rabbim... Geceyi istirahat vakti kılan, gündüzü aydınlık kılan Rabbim... Onun lütfunun, kereminin haddi, he sabı yoktur.” diye sevgi hasıl olur insanda, Rabbine karşı...

Çünkü her iyilik yapılan kimse, iyilik yapan kimseye karşı medyun-u şükran olur, sevgi duyar. Bize yapılan iyiliklerin, bize yapılan lütufların da hepsinin sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri'dir. O halde kul Mevlâsını sever. Mü'minse sever.

Ama mü'min değilse, dünyadan haberi yok... Farkında değil işin, gözü kapalı çünkü... Yoksa görse, şu güzelliklerin hepsinin sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri'dir. Hepsinin hâlikı Allah-u Teâlâ Hazretleri'dir. Görse, kararı mı kalır? Aklı başında kalır mı? Aklı başından gider insanın...

O zaman ona rahat olmaz. Allah'a kavuşuncaya kadar rahat olmaz. Aklı, fikri, zikri Allah-u Teâlâ Hazretleri olur; kavuşuncaya kadar...

(Ve men ehabbe likà'llàhi fekâne kaddem)
“Kim Allah'la mülâki olmayı sever, arzu ederse, ona iştîyak duyarsa, o muradına erer, ona vâsıl olur.”

Bu, ibârenin izahı olarak şerhte buyurulmuş ki; *(ey temme murâduhû)* yani muradına erer.

Kim Allah'a kavuşmak istiyorsa Allah da ona kavuşmayı ister, kendisine kavuşturur. İsteyeni isteğinden mahrum bırakmaz.

Bir hadis-i kudsîde:

“—Madem bu kulum beni istiyor. Kim bana kavuşmayı istiyor, seviyor ise, ben de onunla kavuşmayı severim.” buyuruyor. O da onu sever.

İkinci tür anlayışa dair işaretler de vardır:

Mü'min kul Allah'a kavuşuncaya kadar çeşit çeşit sıkıntılara uğrar. Çeşit çeşit meşakkatler çeker. Evlâdından, canından, malından, işinden, gücünden, sıhhatinden yana çeşit çeşit üzüntülere ve sairelere uğrar. Bu sıkıntılar Allah'a kavuşuncaya kadar devam eder. İmtihan dünyasıdır. Yani Allah, mü'min kulunu, “Benim bu kulum mü'min kuldur, ben bunu dünya içinde her türlü âfetten mahfuz tutayım. Beyler, paşalar gibi yaşasın, bir eli yağda bir eli balda olsun.” gibi bir muameleye tabi tutmaz.

Buyrulmuş ki:⁴

⁴ Muhtelif lafızlarla:

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.179, no:510; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V III, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V II, s.160, no:2900; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

أَشَدُّ الْبَلَايَا عَلَى الْأَنْبِيَاءِ

(Eşeddü'l-belâyâ ale'l-enbiyâ') “İmtihanların en şiddetlileri peygamberlere gelir. Ondan sonra evliyâlara, ondan sonra sâihlere, ondan sonra da insanlara derecesine göre gelir.”

Yâni, Allah dağına göre kar verir. Mertebesi, sabrı nispe etinde çok olur. Kullara sıkıntılar, çeşit çeşit üzüntüler gelir. Büyük başın derdi büyük olur. Büyük sıkıntılar gelir. Onlara sabre dince de, Allah-u Teâlâ Hazretleri ona ecir verir.

Bir hadis-i şerif hatırlıyorum:⁵

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يَجِيءُ بِأَهْلِ الْبَلَاءِ فَلَا يُنْشَرُ لَهُمْ دِيْوَانٌ وَلَا يُنْصَبُ لَهُمْ مِيزَانٌ وَلَا يُوَضَّعُ لَهُمْ صِرَاطٌ وَيُصَبُّ عَلَيْهِمُ الْأَجْرُ صَبًّا

(ابن النجار عن عمر)

(İzâ kâne yevmü'l-kiyâmeti, yecîü bi-ehli'l-belâ) diye başlıyor.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V I, s.369, no:27124; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.142, no:9776; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA'dan. *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778- 6784; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.130, no:371; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

⁵ *Kenzü'l-Ummal*, c.III, s.334, no:6814; *Camiü'l-Ehadis*, c.IV, s.3, no:2657.

Buyuruyor ki Allah-u Teâlâ Hazretleri;

“Kıyamet günü herkesin hesabı görüldüğü zaman, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin emriyle belâlara müptela olmuş kullar ortaya getirilir.”

Nereden belâyâ uğramış? Ya bir hastalığa tutulmuş; ya gözünü, kulağını, bir duyusunu, bir âzâsını kaybetmiş; ya malından, ya hanımından, ya çocuğundan yana bir sıkıntıya uğramış ya da daha başka dertler, üzüntüler çekmiş. İçi yanmış, yakılmış, dertli olmuş, dert ehli olmuş. Böyle kimseler getirilir.

(*Felâ yünşerû lehüm divânün*) “Onlar için amel defterleri açılıp hesaba kalkışılmaz.” Onlara, “Aç bakalım şu defterini, dünyada neler işlemişsin.” denmez.

(*Ve lâ yunsabu lehüm mîzânün*) “Onlar için terazi de kurulmaz.”

“—Getir bakalım, tartacağımız amellerini. Ne kadar sevap işledin, ne kadar günah işledin?” denmez.

(*Ve lâ yûdau lehüm sırâtun*) “Ve onlar için cehennem üstünde sırat denilen köprü de kurulmaz.”

(*Yusabbu aleyhimü’l-ecrü sabben*) “Allah-u Teâlâ ecr ü sevabını, lütf u keremini onların üstüne bardaktan boşanırcasınadöker.” Hesaba gelmez miktarda, demek.

Neden? Sabrettikleri için...

Ayet-i kerîme de öyle bildirmiyor mu;

إِنَّمَا يُوقَى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

(الزمر: ١٠)

(*Innemâ yüveffe's-sâbirûne ecrahüm bi-gayri hisab*) [Yalnız sabredenlere mükâfâtları hesaba, kitaba sığmaz tarzda bol bol verilecektir.” (Zümer, 39/10)

Onun için gama, derde, eleme, kedere uğrarsanız sakın feryadı basmayın! İstemeyiz gam, dert, keder, elem ama herhangi bir şekilde malınızda, canınızda, yakınınızda, işinizde, gücünüzde bir sıkıntıya uğradınız; feryad etmeyin, intihara, itiraza kalkışmayın, üzölmeyin!

Neden?

Ecri çok, sevabı çok... Allah-u Teâlâ Hazretleri onunla sana âhiretin ecirlerini verecek.

Sonra bu dünya imtihan dünyası değil mi?

Senin aklın da kabul etmiyor mu ki hep iyilikler olsa belki imansızlar da bu iyiliklere tamah edip mü'minlerin yanına gelirler. Mü'minler sıkıntı çekecek, üzüntü çekecek, tehlikelere mâruz kalacak, canından malından yana çeşit çeşit sıkıntılara uğrayacak da, imanın kadr ü kıymeti, halisliğı anlaşılacak. Halis değilse adam yarı yolda bırakıp gidecek. “Aman, ben böyle sıkıntıya gelemem!” diyecek, gidecek.

Terk et bakalım rahatını da geceleyin kalk ibadete... Terk et bakalım paranın bir miktarını şu fakirin eline... Sen kendin kazandın ama ver, gibi şekillerle...

“—Ben seni fakir kılmamışım, yiyeceğın var, içeceğın var, buzdolabı ağzına kadar gıda dolu ama, hadi bakalım oruç tut!”

İmtihan işte. Allah, insanın sadıqlığını, sıdk u sadâkatini anlamak için böyle imtihanlarla imtihan eder. Bu dünya imtihan dünyası olduğundan böyle şeyler gelir. Sakın ha, başınıza böyle bir sıkıntı geldiği zaman “üf” demeyin, “ah” demeyin, “vah” demeyin!

Kim gönderdi?

Allah celle celâlühû ve amme nevâlühû gönderdi. Allah’tan gayri cümle cihan halkı bir araya gelse, sana bir zerre zarar vermeye kâdir olamaz. Allah’tan başka cümle cihan halkı bir araya gelse, sana bir zerre fayda vermeye kâdir olamaz. Zarar da ondan, fayda da ondan!

“—Hocam biraz iyi düşün, bu sözlerin doğru mu?”

Doğru! Esmâü’l-Hüsnâ’da okumaz mısın her sabah? Hadis-i şerifte Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin isimleri zikredilirken *ed-Dârr*, *en-Nâfi*’ denmiyor mu? Zarar veren de Allah, fayda sağlayan da Allah demiyor mu? Nasıl oluyor bu? Allah-u Teâlâ Hazretleri müsebbibu’l-esbâb’tır. Sen bu işi anlamak için üniversiteleri bitirmen, profesör olman lâzım! Bu işler çok incedir, ama hepsini Allah yapıyor.

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî diyor ki:

“—Biz çömlekçinin elindeki bir tutam kil gibiyiz. Çömlekçi bize istediği şekli veriyor da biz gafletimizden, ‘Acaba bizi çömlek haline getiren nerede?’ diyoruz.”

Onun elindeyiz. Hayatımızı takdir eden o... Bu hayatı böyle takdir eden o... Bize bu hadiseleri nasib eden o... Her şey ondan...

Bir insan bu hâle geldi mi, onu hiçbir şey deviremez. O ruhen en kuvvetli insan olur. Başına biraz sıkıntı geldiği zaman feryâd u figânı basıp morali bozulmaz. Askerde biraz sıkıntı çektiği zaman cepheden kaçmaz, komutanına âsî gelmez. Bir amansız hastalığa yakalandığı zaman, gidip Boğaz Köprüsü'nden, Beyazıt Kulesi'nden tepesi aşağı kendisini atmaz. İmanın faydası; insanın psikolojisini sapasağlam yapıyor.

Ama, “İman insanın psikolojisini sağlamlaştırıyor, öyleyse mü'min olalım!” diye düşünmek bezirgânlıktır. Öyle şey yok! Yahudi bezirgânlığı yok. Biz Allah'a iman ediyoruz, onlar imanımızın meyveleridir.

Biz Allah'a iman ediyoruz. (*Âmentü bi'llâh*) “Allah'a inandım. (*Ve melâiketihî*) Meleklerine inandım.”

Göklere kadar melek dolu burası... Rasûlüllah bildirmiş. Ben acizim, görmem ama Rasûlüllah bildirmiş. Melekler, ilim ve zikir meclislerini arar bulurlar da göklere kadar yığılırlar, diyor. Hem senin yanında melekler var, her yaptığın kaydediliyor. Sen seni kimse görmez mi sanırsın? Yaptığın her iyilik, her kötülük...

Meleklerine de inandım. Peygamberlerine de inandım. Allah-u Teâlâ Hazretleri lütfundan, kereminden insanlar hakikatleri kolay bulamıyorlar diye has kullarından elçiler göndermiş de bize dünyayı ve âhireti tanıtmıştır.

Meleklerine de inandım, Peygamberlerine de inandım...

Kitaplarına da inandım. Allah peygamberlerine vahiyler indirip onları kitap halinde bizlere bırakmıştır ki biz onları okuyalım da Cenâb-ı Mevlâ'nın yolunca yürüyelim. Kimseye zulmetmeden, haksızlık etmeden insanca yaşayalım, kâmil insan olalım. Dünya ve âhirette mesut olalım; ferden ve cemiyet o larak düzenli, intizamlı bahtiyar insanlar olalım diye...

Şimdi şu hepimizin çırpınıp gönül birliği ile elde etmek istediğimiz şey kardeşlik değil mi? Hepimiz sevgi, kardeşlik istemiyor muyuz? Şimdi Sirkeci meydanında, Taksim meydanında bir anket yapın, herkesin birleştiği bir şey varsa, "İhtilafı bırakalım, kardeş olalım. Allah bize güzel bir memleket vermiş, nedir bu çekişmemiz? Sevelim birbirimizi." demez mi? Herkes bunu temenni eder.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

(حجرات: ۱۰)

(*Inneme'l-mü'minûne ihvetün*) "Mü'minler birbirlerinin kardeşleridir, başka bir şey değil." (Hucurat, 49/10) buyurmuş.

Biz iyi mü'min olduk mu, kâmil insan olduk mu, Yunus Emre gibi, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî gibi olacağız. Kâmil ve velî kullar gibi olacağız. İstemez misin cümle cihan halkı ârif, zarif, tatlı dilli, güleç yüzlü, başkasına hayır eden, hasenat eyleyen, fedakâr, sabırlı, tahammüllü, anlayışlı, yardımsever insanlar olsa... Tüccarlar

vadeleri gelince borcunu verseler, kimse kimseyi aldatmasa, kandırmasa, paralar çarçur edilmese, hıyanet olmasa, hırsızlık olmasa, katil olmasa, vurma çarpma olmasa, kimse kimseyi üzmeseyse, komşular birbiriyle güzel geçinseyse, kurt kuzuyla dost olsa istemez misin?

“—Hayal!”

Hayal değil! Bir ara bizim memlekette bu olmuş. Avrupalılar gelmişler, bizim diyarlarımızı dolaşmışlar, kitaplarına yazmışlar. Bu diyarlar ne mutlu günler görmüş.

Neden? İman sayesinde... Seyyah öyle anlatıyor:

“—Aylar geçer mahkemeye bir dava gelmez. Çünkü bunlar birbirleriyle kavga etmezler. Hepsi hakkını, haddini bilir, hepsi fedakârdır, öbür tarafa daha hayır yapayım der. Onun için bir şey olmaz. Zaten bir şey olsa da mahallenin yaşlı başlı, güngörmüş, ak sakallı, nûranî ihtiyarları o ihtilafı halleder.” diyor.

Öyle mes’ud, bahtiyar günler geçirmişiz. Biz elimize parayı

geçirmişiz de kaçırmışız, farkında değiliz.

Şimdi etrafımıza bakıyoruz, yok sanıyoruz.

“—Arkadaş, bugün babana dahi itimat etme.”
Felsefe bu!

“—Fırsatı buldun mu gözünün yaşına bakma.”

“—İnsan dünyaya bir defa gelir.”

“—Vur patlasın, çal oynasın, yaşa... Sen yaşa, istersen başkalarının cesetleri üzerinde dans et, yeter ki sen safa sür.”

Bu felsefe mi iyi, Yunus'un, Mevlânâ'nın felsefesi mi iyi?

İkisini de tanıyorsun, ikisini de yakın zamanda gördün. Birisini kitapta okuyorsun, ötekisini gördün.

İki kardeş beraber tarlayı ekmişler, harmanı yapmışlar, buğdayı samandan ayırmışlar, evlerine taşıyacaklar. Bir araba birisi götürüyormuş samanı, bir araba birisi... Bir araba birisi götürüyormuş buğdayı, bir araba ötekisi... Birisi gittiği zaman, geride kalan;

“—Bu benim küçük kardeşim daha evlenmedi. Buna çeyiz için, altın için para lazım! Her ne kadar malı ikiye bölüştükse de, biraz kendi malımdan onun tarafına ittirteyim, biraz fazla vereyim. Kardeşim yanımda olsa razı olmaz, yokken şuna biraz kendi malımdan vereyim. Ona para daha çok lâzım!” diyormuş.

Ondan sonra sıra ona geliyormuş. Araba köye gidip geldikten sonra, tekrar dolup bu sefer bu evine giderken öteki kardeş diyormuş ki;

“—Ben bekârım, bana çok para gerekmez ki... Bu kardeşim evli, kaç tane çocuğu var. Ben biraz malımdan buna vereyim de çoluk çocuğuna baksın, beslesin, rahat ettirsin.”

Hisseler ayrılmış olduğu halde samandan, buğdaydan bu tarafa kürek kürek itiyormuş.

“—Ağabeyim olsa buna razı olmaz, şu tarafa atayım da onunki çok olsun.” diyormuş.

“—Akşamlara kadar taşımışlar, taşımışlar, günlerce bitirememişler.” diye kitaplar yazıyor.

Neden? Allah bereket veriyor.

Bereket denilen bir mânevî şey var. Peygamber Efendimiz'in mucizeleri var. Yüzlerce kişiyi bir tas suyla doyurmuş, ordunun su ihtiyacını gidermiş. Manevi şeyler var. O sevgiden Allah bereket veriyor. O kardeş onu seviyor, o onu seviyor. Yüzüne karşı, "Nasılsın canım, ciğerim, kardeşim." deyip arkasından hançerlemek değil. Yüzüne bir şey demiyor, arkasından iyiliği yapıyor.

Bizim âdetimiz öyleydi. Bizim babalarımız bizi yüzümüze karşı sevmezlerdi, uyurken severlermiş. Eskiden gösteriş yoktu, iman vardı. Şimdi gösteriş var, yaldızlı ama iman nerede? Birbirini yiyor millet, kimse kimseye itimat etmiyor. Aynı memleketin çocuklarısınız, aynı tarihi yaşamışsınız.

El-hamdü lillâh, Allah sana bir millete mensup olma şerefi vermiş ki, emsalsiz bir millet... Âdil, müslüman, mütedeyyin, gittiği yere hayır götürmüş, ayrıldığı yerden hasretle yâd ediyorlar. Şimdi başka memleketlerin idaresine geçmiş yerler, "Ah o Türkler'in olduğu zaman!" diyorlar. Kaç arkadaştan duydum... Geçip geliyorlar onların içinden de, "Neydi o zaman, ne mes'ud zamanmış, kadrini kıymetini bilemedik." diyorlar.

Öyle sessiz, sedasız, gösterişsiz ama pırlanta gibi, altın gibi bir medeniyetin çocuklarıyız biz. İman medeniyetinin çocuklarıyız.

Onu bırakmışız, düşmüşüz dünya zevkine, derdine... Allah d a bize ceza olarak aramızdan sevgiyi kaldırmış; hepimiz birbirimize Yunan gâvuruna bakar gibi bakıyoruz.

“—Ah benim elime bir fırsat geçse bak seni nasıl keserim!”

“—Ah senin eline bir fırsat geçse, bak beni nasıl sallandırırısın.”

Öyle şey olur mu ya! Nerede kaldı bu sevgi?

Yaratılanı hoş gör

Yaradan’dan ötürü.

diyordu Yunus Emre. Ne oldu? Beğenmedin mi o terbiyeyi?

“—Beğenmedim.”

Beğenmezsen böyle olur.

O terbiye güzeldi. O terbiye bir medeniyetti, bir dünya görüşüydü; o insanı insan yapıyordu, insanı sultan yapıyordu. Biz o sayede bir avuç insan geldik buralara... Buralar boş tarla değildi, buralarda insanlar, buranın ahalisi vardı; bize hayran olarak kucak açtılar.

Şimdi Avrupa’ya giden işçilerimize diyorlarmış ki:

“—Biz sizin kitaplarda methinizi duyuyoruz, siz ne biçim insansınız, sizin methedilecek tarafınız yok ki...”

Doğru, her ikisi de doğru. Hem kitapta okuduğu, hem gözünün gördüğü doğru... Kitapta okuduğu dedelerimiz, gördüğü biz... Biz dedelerimizin yolunda değiliz ki!

Gavur, “Buyur!” diyormuş, içkiyi ikram ediyormuş, ondan sonra da göz ucuyla bakıyormuş. İçince, yakaladı ya soruyormuş:

“–Sen müslüman değil misin?”

“–Müslümanım...”

“–E niye içki içiyorsun?” Cevap veremiyor gavura...

*Ol büt-i tersâ sana mey nûş eder misin, demiş
El aman ey dil ne müşkil-ter suâl olmuş sana.*

Ver bakalım cevabını...

“–Sen nasıl müslümansın? Senin dininde içki içme yasağı yok mu?”

Var.

“–Niye içiyorsun? Ver bakalım cevabını...”
Veremiyor. Onun için diyorlarmış ki;

“–Siz ne biçim insansınız?”

Tarih kitaplarında, dedelerimiz geçtikleri yerlerden üzüm yemişler ama, üzümün parasını sapına bağlamışlar diye yazıyor. Çünkü adam, “Osmanlı ordusu geliyor, Türkler geliyor.” diye korkusundan dağların tepelerine kaçmış. Ordu geçip gidecek, kendisine gıda lazım! Gitmiş bağdan üzümü koparmış ama sahibini aramış, yok; oraya parayı bir çaputla bağlamış, yürümüş gitmiş. Gelmiş bakmışlar ki, üzüm kütüklerinin salkımları yerinde paralar bağlı duruyor. Haram yememişler.

O huy güzeldi. Kötüsü de varsa ayıklardık. Ne var yani, aklımız yok mu, Yirminci Yüzyıl’da değil miyiz? Kötüsünü ayıklar, iyi olanı teşvik ederdik. Sevmek kötü, fena bir şey mi? Ne diye bıraktık?

Sen misin bırakan? O zaman Allah-u Teâlâ bizi birbirimize düşürdü, birbirimizin cezasını birbirimize tattırıyor. Cümle cihan halkı bir araya gelse bize bizim kendi kendimize yaptığımız bu kötülüğü yapamaz.

Bunları, “Mü’minin başına çeşitli sıkıntılar gelir.” sözünden dolayı söyledik. Dert gelirse, gam gelirse üzülmeysin, sabredin, ecir çoktur. Ama dua ederken Allah’tan afiyet isteyin:

“—Yâ Rabbi! Sen bana dinimde, dünyamda, âhiretimde afiyet ihsan eyle, selâmet ihsan eyle... Hem vücudum dinç olsun, hastalıklardan uzak olayım, hem de ruhum, başım esen kalsın; gam, kasavet, keder olmasın.” diye isteyin!

Gelirse de korkmayın, sabredin! Sabrederseniz, ecir çok...

Yusuf AS peygamber olduğu halde hapse girmedi mi? Girdi.

Kardeşleri sattılar, köle oldu. Gittiği yerde bir müddet kölelik yaptı. İftiraya uğradı, hapse girdi. Ama sonunda Mısır’a sultan oldu.

Dünya hayatı bu, hepsi gelir geçer. Kölelik olur, efendilik olur, hapis olur, hürriyet olur. Hepsine sabredin, hepsi Allah’tan. Allah-u Teâlâ Hazretleri sabredenlere ecirini kat kat ihsan edecek. Ve kim Allah’ın likâsını, Allah’a kavuşmayı temenni ederse, Allah da ona kavuşmayı temenni eder. O muradına erer.

“Peki...” demiş Hz. Âişe Validemiz, Rasûlüllah Efendimiz’den böyle bir söz duyunca.

“—Yâ Rasûlallah! Hepimiz ölümden ürküyoruz, ölüm soğuk, ölmeden de âhirete gidilmiyor.”

Peygamber Efendimiz, “Yok, o değil. Bu Allah’ın likâsını istemenin mânası...” demiş. Şöyle, iki izah var:

Bir izahta diyor ki:

“—Kim dünyayı terk ederse, yani gaye olarak dünyayı almazsa... O Allah’a kavuşmayı istiyor demektir.”

Kim de:

“—Ben bu dünyayı hedef alayım, hiç âhireti, hesabı, kitabı hesaba katmayayım; burada yaşayayım. Epikür felsefesi, gününü gün etme felsefesi ile yaşayayım.” derse, âhireti hiç hesaba katmazsa işte o Allah’ı istemiyor, demektir. Âhirette Allah’a mülâki olmayı istemiyor, demektir.

Kim de Allah’a kavuşmayı isteyip de, hayatını ona göre tanzim ediyorsa, işlerini ona göre yapıyorsa o istiyor, demektir.

Bir de Peygamber Efendimiz, Hz. Âişe Validemizin sözü üzerine buyurmuş ki;

“—Mü’min kimsenin ölüm vakti geldiği zaman Allah-u Teâlâ Hazretleri ona müjdeli şeyler gösterir. Cennetten gösterir, hoş şeyler, haller gösterir. O zaman rızasının olduğunu, ikramının olduğunu görünce kul ruhunu teslim etmeye can atar. Yani onu ister. O zaman Allah’ı isteyerek Allah’a kavuşur.”

Kâfir de gözünden perde kalkıp da son nefeslerine doğru, kendisinin ehl-i cehennem olup da başına gelecekleri, işin iç yüzünü anlayıverdiği zaman, hiç ölmek istemez. Âhirete hiç gitmek istemez ama, istemeye istemeye gider ve yine başına o gelecek cezalar gelir, diye izah etmiş.

Ölüm insana bir defa gelecek, hayatta bir tane ölüm var. Bir hayat var, ondan sonra bir de öleceğiz. Ne zaman öleceğimizi bilmiyoruz ama bu ölümün zamanı değişmez. Allah'ın takdir ettiği ömür uzamaz, kısalmaz. Ölüm insana bir defa gelecek. İnsan bunu bilirse rahat eder, o zaman korkmaz.

Ashâb-ı kirâmdan birisi vefat etmek üzere iken, Bilâl-i Habe şî RA için derler. Hanımları, “Vahh, yazık Bilâle...” demişler. O onlara:

“—Öyle demeyin, neresi yazık. Ben yarın sevdiğime kavuşacağım! Ölüm fena bir şey değil ki... Sus, bana niye acınıyorsun, ben Rasûlüllah'a kavuşacağım!” diye cevap vermiş.

Rasûlüllah Efendimiz daha önce vefat etti ya... Rasûlüllah Efendimiz vefat etti, Bilâl-i Habeşî Medine'de ezan okuyamaz oldu. Boğazı tıkanıyordu, okuyamıyordu. Terk-i diyar etti, Şam taraflarına gitti. Sonra seneler senesi gezdi dolaştı, bir zaman hasreti galebe çaldı, kalktı Medine-i Münevvere'ye geldi.

“—Hadi kalk, bir ezan oku!” dediler.

Çıktı bir ezan okudu, ahalinin hepsi o ezanı duyunca sokaklara döküldü;

“—Rasûlüllah'ın zamanı geri mi geldi?” dediler.

Hani bazen Medine usulü ezanı duyuyoruz, burada da hatırımıza Medine, hac, umre geliyor ya... Onun gibi. Herkes ağlaştılar.

“—Bana hiç yazık deme, ben yarın Rasûlüllah’a kavuşacağım.” diye nasıl can atıyor.

Mü’min ölümden korkmaz. Ölümden korkmak insanı küçültür. Bizim milletimiz ölümden korkmaz. Allah bize iman selâmetliği versin. Ölüm bir defa gelecek, ne zaman gelecekse...”Hoş geldi safa geldi.”

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî diyor ki:

“—Benim ölümümün vakti, şeb-i arus... Benim öleceğim gece, şeb-i arus... Dügün gecesi...”

Öyle yazmış kitaplarına: “Dügün gecem...”

Ne düğünü bu? Dünyayı terk edip âhirete gittiği gece...

“—Benim tabutum önünüzden geçerken, ‘El-firâk, el-firâk, vah senden ayrılıyor muyuz?’ demeyin. Ben ayrılmaya değil kavuşmaya gidiyorum.” diyor bir şiirinde. Ölümü böyle düşünmek lazım...

Bir hadis-i şerif var. O da bana tesir etmiş, zihnimde yer etmiştir, onu da size nakledeyim. Peygamber Efendimiz SAS bize olmuşlardan, geçmiş ümmetlerin başına gelenlerden bahsettiği gibi, geleceklerden de bahsetmiştir.

Öyle mi? Öyle, elhak öyle... Rasûlüllah Efendimiz asırlar sonrasında bahsetmiştir.

Nasıl bahsediyor? Allah’ın rasûlü de ondan... Dikkat et, Allah’ın elçisi, kâinâtın sahibinin, yaradanın elçisi...

“—İstanbul fetholunacaktır.” demiş.

Biz şimdi bu dersi nerede yapıyoruz? Medine’de mi yapıyoruz, Şam’da mı yapıyoruz? Bak, İstanbul’da yapıyoruz.

(*Sadaka rasûlü’llâh*) Rasûlüllah doğru söylemiş.

“—Roma da fetholuncak!” diyor, müjdeler olsun. “Roma da fetholacak ama, Roma’yı silahla fethetmeyeceksiniz, Lâ ilâhe illallah’la fethedeceksiniz.” diyor.

Roma’yı da fethedeceğiz. Zaten Roma’ya camiye kurduk, o rada “*Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne muhammeden rasûlüllah*” diyoruz. Orada Roma Belediyesi çırpındı çırpındı, camiye kurdu, el-hamdü lillâh...

Her dediği olacak.

d. Diğer Milletlerin Üzerimize Üşüşmesi

Rasûlüllah SAS Hazretleri buyurmuş ki:⁶

⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.514, no:4297; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.V , s.278, no:22450; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.V II, s.336; Taberânî, *Müsnedü’ş- Şâmiyyîn*, c.I, s.334, no:600; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.133, no:992; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.XV , s.53, no:38402; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.V , s.527, no:8977; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.I, s.182; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XIII, s.46, no:2811; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIII, s.330; Sevban RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XI, s.132, no:30916; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XXIV , s.281, no:27158.

يُوشِكُ الْأُمَّمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ كَمَا تَدَاعَى الْأَكْلَةُ
إِلَى قَصْعَتِهَا قَالَ قَائِلٌ وَمِنْ قِلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ قَالَ بَلْ
أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ وَلَكِنَّكُمْ غُثَاءٌ كَغُثَاءِ السَّيْلِ وَ
لَيَنْزِعَنَّ اللَّهُ مِنْ صُورٍ عَدُوِّكُمْ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ وَ
لَيَقْدِفَنَّ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ فَقَالَ قَائِلٌ يَا رَسُولَ
اللَّهِ وَمَا الْوَهْنُ قَالَ حُبُّ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ

(د. عن ثوبان)

(*Yûşikü'l-ümemü en tedâa aleyküm*) “Kıyamete yakın zamanda, ahir zamanda başka ümmetler size hücum edecekler, üzerinize üşüşecekler; (*kemâ tedâa'l-ekelletü ilâ kas'atihâ*) Yemek yiyenlerin tabaktaki yemeğe üşüştüğü gibi, sizin üzerinize hücum edecekler. Tabaktaki yemeğe nasıl herkes elini uzatıp, herkes bir lokma, bir kaşık bir şey alıp tabağı bitiriyor ya, öyle hücum edecekler.”

Öteki milletlere mensup insanlar Ümmet-i Muhammed'in üstüne çullanacak. Nasıl? Yemek tabağına yemek yiyicilerinin üşüştüğü gibi...

Nasıl üşüşürler, bilirsiniz. Anadolu'da sofralar kurulur, ortaya kâse konulur. Herkes kaşıklarını alır, kâseye hücum eder. Hele bir de iftar vaktindeyse hızlı hızlı yemek yerler, kâseye saldırırlar. İşte tabağına herkesin hücum ettiği gibi bütün ümmetler size saldıracak.

Ne demek? Sizi yiyip içecekler, sömürecekler, maddî ve mânevî zenginliklerinizi soyup soğana çevirecekler, yiyecekler...

Ama bu zillet neden? Ashâb-ı kîram anlayamamış. Öyle hor, zelil olur mu müslüman?

İzzet kimindir?

وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

(المنافقون: ٨)

(*Ve li'llâhi'l-izzetü ve li-rasûlihî ve li'l-mü'minîne ve lâkinne'l-münâfikîne lâ ya'lemûn*) “İzzet, celâl, azamet, şan, şevket Allah'ındır, Rasûlü'nündür, müslümanlarındır. Fakat münafıklar onu bilmiyorlar.”

Kimdir aziz olan? Mü'mindir aziz olan. (*Kâle kâilün*) Sormuşlar, demişler ki:

(*Ve min kılletin nahnü yevmeizin*) “Yâ Rasûlüllah, o zaman bizim adedimiz mi az olacak da böyle saldıracaklar?”

(*Bel entüm yevmeizin kesîrûn*) “Hayır, o gün belki bugünden de fazla olacaksınız. (*Ve lâkinneküm gusâün kekusâi's-seyli*) Fakatselin üzerindeki çer çöp gibi dağınık ve değersiz olacaksınız.”

(*Ve leyenzianna'llâhü min sudûri adüvvikümü'l-mehâbete minküm*) “Allah düşmanınızın kalbinden sizin korkunuzu sökecek, (*ve leyakzifenne'llâhu fî kulûbikümü'l-vehn*) ve sizin kalbinize *vehn* bırakacak.”

(*Fekàle kàilün*) Orada bulunanlardan birisi dedi ki:

(*Yâ rasûla'llàh, veme'l-vehnü*) “*Vehn* nedir ey Allah'ın Rasülü?”

(*Kàle*) Buyurdular ki:

(*Hubbü'd-dünyâ, ve kerâhiyetü'l-mevt*) “Dünya sevgisi, dünyayı sevmek ve ölümden hoşlanmamak, ölümden korkmak.”

Yâni, eski ümmetlere gelmiş yerleşmiş olan iki hastalık size de bulaşmış olacak.” Nedir onlar?

1. (*Hubbü'd-dünyâ.*) “Dünya sevgisi.”

O deniz kenarındaki yalılar, o televizyonlar, renklisi, renksizi; otomobiller, bol gelir getiren ticarethaneler, zevkler, safâlar, izzetler, ikramlar, meyvalar, boşa giden bütün çeşitli her şeyler, hanımlar, evlatlar, eylemler... İşte onları sevdin mi o zaman tabii düzenim bozulmasın diyorsun. “Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın. Dokunmuyor bana. Ben bu rahatı süreyim.” diyorsun.

“—Parayı sever misin?”

“—Bayılıyorum.”

“—Köşkü?”

“—Ooo, sorulur mu?”

Yemek içmek, zevk u sefa, mevki makam, rütbe, şan şeref, rahat, otomobiller, Mercedes'ler... Hepsi güzel!

Onları esas alıp onları seversen, o zaman küçülüyorsun. Onları elinin tersiyle itip de, “Ben Allah’ı severim, Allah’ın yolunu severim!” dediğin zaman, azametli oluyorsun. Karşıdakiler küçülüyor, sen büyüyorsun. Sen devleşiyorsun, onlar cüce le şiyor. Dünya sevgisi, hastalıklardan birincisi...

2. (Kerâhiyetü’l-mevt) “Ölümden korkmak...”

Sen ölümden korkarsan, düşmansenden korkmaz. Sen ölümden korkmazsan, düşmanın ödü patlar. Peygamber Efendimiz’in özelliklerinden, kendisine mahsus hususiyetlerden biriydi ki, bir aylık mesafedeki düşmanına Rasûlüllah’ın korkusu tesir ederdi. Bir aylık mesafeden düşmanının kalbine Rasûlüllah’ın dehşeti, heybeti düşerdi de Rasûlüllah’tan korkardı:⁷

نَصِرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ

(بخ. عن جابر)

(Nusirtü bi’r-rub’i mesîrete şehrin) “Bir aylık mesafeden düşmanıma korku salmak suretiyle Allah bana yardım eyledi.” diyor.

Mü’minlerin de öyledir. Bir müslümandan kâfirlerin ödü patlar. Hâlâ da patlar. Mü’min-i kâmil olsun, alimallah ödü patlar. Mümkün değil... Hakikaten de müslümandan korkulur, müslümanın yapmayacağı şey yok.

⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.58, no:323; Neseî, *Sünen*, c.II, s.204, nmo:429; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.I, s.212, no:958; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.349, no:1154; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XI, s.438, no:32062; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.V , s.74, no:3763.

İnsan neden küçülüyor? Dünya sevgisinden, ölüm korkusundan...

Peki, dünyayı sevmezse?

Dû cihânı ehline verdim hemân... “İki cihan da ehlinin olsun, ben Allah’ı istiyorum.” diyorsa, ne yapacak o kimseye? Düşmanlar ne yapacak? Rusya ne yapacak, Kızıl Çin ne yapacak? Amerika, İngiltere, Fransa ne yapacak?

Bir şey yapamaz, çaresiz kalır. Tekniği ve teknolojisi mü’minin karşısında durur.

İstiklal Harbi’nde öyle olmadı mı? Kıbrıs’ta öyle olmadı mı? Biz Kıbrıs’ı teknikle mi aldık?

İmanla aldık, “Allah, Allah!” diyerek aldık.

Çok kimseden duydum, kimisi menkabe gibi geliyor... Aklı başında, tahsilli bir insan geçen gün söyledi. Kıbrıs’ta vazife görmüş, orada vazife görürken bir papazla konuşmuş. Diyor ki;

“—Biz sizin bize hücum ettiğiniz zaman aranızda sarıklı, cübbeli insanlar görüyorduk, nerede onlar?”

Bunu çok kimseden duydum, siz de duymuşsunuzdur ama çok güvenilir bir kimse de tekrar söyledi. Papaz, “Nerede o sarıklılar?” diyormuş.

Kıbrıs’ı mânevî yardımla aldık. Bizim 50-60 yıldır toprak aldığımız var mıydı?

Hep biz vermeye alışmışız, karşı taraf da almaya alışmış. “Ver şurasını, ver burasını... Ver bilmem nereyi... Ver İzmir’i” dediler, ayakbastılar oraya...

Nasıl attık onları biz? Fabrikalarımız mı, tekniğimiz mi vardı? Askerin postalı mı, silahı mı vardı? Kırıkkale Fabrikası silah mı imal ediyordu?
“–İmanla! İman ile yendik.”

İman silahların en üstünüdür. Bunu bugün modern askerler de bilir; “Moral, moral eğitimi...” derler. Moral eğitimi dansöz oynatmak değil... Moral eğitimi, insanın içindeki asalet duygusu... O duygu oldu mu, insanın önünde kimse duramaz.

Bu duyguyu geliştirmeliyiz. Halkımızı cüce insanlar yapmamalı, asil insanlar yapmalıyız. Halkımızın başı dik, göğsü kabarık durmalı.

Fakir olabiliriz. Varsın Amerika'nın parası çok olsun. Ne yapalım?

Fuzûlî'nin dediği gibi:

Hakir bakma bana, kimseden sağınma kemem;

Fakîr-i padişah âsâ gedâ-yı muhteşemem.

“Beni hakir görme, herkesten aşağı olduğumu sanma! Fakirim ama, padişah gibi bi fakir, muhteşem bir yoksulum.”

Benim kimseye ihtiyacım yok. Ben bir lokma yedim mi doyarım. Elim tuttuğu müddetçe çalışırım da... Sen bana makine vermezsen ben kazmayla, kürekle yolumu yaparım. Sen bana bir şey vermezsen bana Allah ilham eder, senin yaptığından daha âlâ fabrika, daha güzel silah yaparım.

O şuurunu almalıyız. O şuurunu almadık mı adamı yetiştiririz, münevver ederiz; iki dil öğrenir, kolej bitirir, yükselir tahsil yapar, iki fakülteden mezun olur; adamlar elde ederler, senin aleyhine çalışır. Yalan mı, yanlış mı söylüyorum? Böyle olmaz mı, böyle olmuyor mu? Ajan olmuyor mu, casus olmuyor mu? Bu anarşik hadiselerin en çoğu yüksek tahsil müesseselerinde olmadı mı arkadaşlar? Yanlış söylüyorsam birbirimizi düzeltereğiz. İşte iki kardeşiz, karşı karşıya geçmiş konuşuyoruz. Bu iş bu kadar önemli bir meseledir.

İman en önemli şeydir. Bu imanı hepimiz tesahüp edeceğiz. Kendimizi yoklayalım, bizde iman yoksa, biz de sahip olmaya çalışalım!

Bu Allah'ın bir lütfudur, herkese verir. Sende yoksa sen de çalış, sen de imanlı ol. Bir kimseye münhasır değil. Sonra ben, "Bende iman var, sende olmasın!" diye, sende iman olmasını kıskanmıyorum. Gel kardeşim, sen de mü'min ol! Sen geç imamlığa, ben cemaat olayım! Ben senin kölen olayım! Sen Allah de, ben senin ayağını öpeyim. Daha ne istiyorsun? Köle iste miyor musun? Al sana köle işte, daha ne istiyorsun? Vazifemden istifa edeceğim, kapıda köle olacağım, Allah de, Allah'a kul ol!

Kendisinde iman yok, hayata bakışı, istikbali karanlık, imansız... İmansız yürek sinede yüküdür. Paslı bir demir gibidir.

Kendisine faydası yok, ailesine faydası yok, milletine faydası yok... Aldığı işi güzel yapmaz ki... Rüşvet yer... Yemiyorlar mı? İmanlı insan gece uyku uyuyamaz. Bize iman lazım...

Rüşvetin, hırsızlığın, tembelliğin, hırsın, adam öldürmenin, gaddarlığın tedavisi iman...

Niye bu ilaçtan kaçırıyorsun? Küçük çocuğun acı ilaçtan kaçtığı gibi, ne diye kaçırıyorsun? Niye ben söyleyince bana kızırıyorsun?

Ben senin kardeşinim, ben senin iyiliğini istiyorum. Ben bir zaman sonra öleceğim. Ömrümün yarısını mı yaşadım, üçte ikisini mi yaşadım, yarın mı öleceğim bilmiyorum ki...

İki gün önce, bir hacı amcanın evine hasta ziyaretine gittik. Ertesi gün vefatını duyduk. Sapasağlam adamdı. Bana sıra gelmeyecek diye elimde kâğıt yok ki. Belki yarın ben öleceğim, belki şuradan çıkınca; belki kalp krizinden, belki bir otomobil çarpacak. Belki 150 yıl yaşayacağım, cümle âlem başıma üşüşüp, "Allah Allah! Bu kaç asırdan önce kalmış bir insan." diyecek. Bilemeyiz ki...

Sen eğer mü'min değilsen, benim iç huzuruma sahip değilsen... Benim iç huzuruma bak, benim iç huzurumu gör; gel, sen de al bu iç huzurunu... Ne istiyorsun yani? Ne diye çelme takırıyorsun? Cümle âlemin ihtiyacı iman...

Amerikalı sanki bu imana muhtaç değil mi? Amerikalı se nde n benden muhtaç.

Kem dürür yoksulluktan nicelerin varlığı Bunca varlık var iken, gitmez gönül darlığı.

Amerikalı'nın parası kasasında doludur, altında güzel otomobili, istediği yere gitmek için özel uçağı vardır; gönlünün darlığı gitmez. Arabasına biner, 200 kilometre süratle uçurumdan yuvarlar,

kendi intihar eder. Arkasına mektup bırakır; “Bu hayattan bir tat alamadım.” Kerata; paran vardı, pulun vardı, malın vardı, köşkün vardı, araban vardı...

Niye? İmanı yoktu da ondan... İmana, Amerikalı'nın da ihtiyacı var.

Fransa'da, İngiltere'de, Avrupa'da adam okumuş, profesör olmuş, yüksek mütefekkir olmuş. Sonunda inceliyor, müslüman

oluyor. Avrupa'nın hıristiyanı, komünisti müslüman oluyor da sen ne duruyorsun? Senin deden müslümandı. Ben seninle şöyle kar şı karşıya bir kahve höpürdetsem, beraber çay içsek, sen bana, “Benim dedem de müftüydü, vaizdi. Ben de küçükken Amme cüzünü okumuştum. Benim de babam çok iyi bir insandı. Anam hacıydı, başörtüsünü hiç çıkartmazdı, tesbih elinden düşmezdi.” demeye başlarsın.

Sen niye beni acayip bir hilkat garibesi olarak görüyorsun? Ben dedelerimin soyundan, yolundan gelmiş normal imâlâtım. Sen kendine bak! Sen nereden model aldın da nasıl oldun böyle?

e. Kabir Ehline Yerlerinin Gösterilmesi

Abdullah ibn-i Ömer RA rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Hazretleri buyurmuşlar ki:⁸

⁸ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V II, s.137; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.382, no:5164; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.645, no:42547; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV III, s.315, no:19511.

لَيْسَ مِنْ يَوْمٍ إِلَّا وَيُعْرَضُ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ
مَقَاعِدُهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ

(حل. والديلمى عن ابن عمر)

RE. 365/5 (*Leyse min yevmin illâ ve yu'radu alâ ehli'l-kubûri makâidühüm mine'l-cenneti ve'n-nâr*)

“Hiçbir gün yoktur ki, o günde şu hadise cereyan etmesin; kabir ehline cennetteyse cennetteki yeri, cehennemlikse cehennemdeki yeri gösterilmiş olmasın.”

Hiçbir gün yoktur ki, yani her gün gösterilir. Hatta bazı hadisler var, sabah akşam gösterilir demektedir... İnsankabre giriyorsa, ehl-i cennetse, oradan açık manzaralı yerden Bo ğaz'ın güzel manzarasını seyrederek gibi cennetteki makamını seyrediyor. O kabir toprağın altı ama orada safalı, manzaralı, keyifte...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁹

الْقَبْرِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفْرِ

النِّيرَانِ

(ت. عن أبي سعيد)

⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.V II, s.500, no:2384; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.231, no:4682; Ebû Said el-Hudri RA'dan.

Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V III, s.271, no:8613; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.546, no:42109; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.90, no:1853; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXV III, s.432, no:41805.

(*El-kabru ravdatün min riyâdı'l-cenneti, ev hufratün min huferi'n-nîrân*) “Kabir, mü'mine cennet bahçelerinden bir bahçedir veya kâfire cehennem çukurlarından bir çukurdur.”

Cehennemlikse, cehennemdeki yerigösterilecek. “Ah, keşke kabirde kalsam.” diyecek. Orası ona daha safalı gelecek ama cehenneme gidecek. Oranın ateşlerini, azaplarını, ızdıraplarını her gün gördükçe elemlere gark olacak. Kederinden ayrıca kabrinde ölür gibi olacak. Mü'min de her gün sabah akşam cenneti gördükçe, cennetteki makamını gördükçe kabirde safadan safaya geçecek.

Peygamber Efendimiz böyle buyuruyor. Biz bilmeyiz, âciz nâçiz kullarız...

“Hiçbir gün yoktur ki o gün kabir ehline cennetteki veya cehennemdeki müstehak olduğu yer neresi ise oradaki oturma yeri, ikametgâhı gösterilmiş olmasın.”

Herkese gösterilir, her zaman gösterilir. Ehl-i cennet cenneti görmekten şâd olur, ehl-i nâr cehennemi görmekten elemnâk olur, kederlere gark olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi iman sahibi eylesin... İman cevherimizi elimizden kaybettirmesin, zayi ettirmesin... İman-ı kâmil ile ruhumuzu teslim etmeyi nasip eylesin. Kabrimizi cennet bahçelerinden bir bahçe eylesin, cehennem çukurlarından bir çukur eylesin.

f. Cuma Günü Kulların Affedilmesi

Hız. Enes ibn-i Malik RA'ın Peygamber Efendimiz'den nakledip Deylemî'nin de kitabında kaydettiğine göre, Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifinde cuma gününü methetmiş.

Cuma var ya, hani haftada bir dönüp dönüp de gelir bize cuma günü... O çok kıymetli, çok önemli bir gündür. Bakın, Peygamber SAS Efendimiz ne buyuruyor:¹⁰

لَيْسَ مِنْ يَوْمِ جُمُعَةٍ إِلَّا وَرَدَّ فِيهِ عِتْقَاءُ مِنَ النَّارِ سِتْمِائَةَ
أَلْفٍ وَنِيفٍ إِلَى عِشْرِينَ أَلْفًا، كُلُّهُمْ قَدْ اسْتَوْجَبُوا النَّارَ

(الدیلمی عن أنس)

RE. 365/6 (*Leyse min yevmi cumu'atin illâ ve li'llâhi fîhi utekâu mine'n-nâri sittü mieti elfin ve neyyifun ilâ ısrîne elfen, küllühüm kad istevcebü'n-nâr*)

“Hiçbir cuma günü yoktur ki o günde Allah'ın cehennemi yüzde yüz hak etmiş olan kimselerden 600 küsür bin veyahut 20 bine kadar cehennemden âzad ettiği insan olmasın.”

Araplar'ın üslûbuna göre söylenmiş bu ifadenin düz şekli nedir: “Her cuma günü Allah-u Teâlâ Hazretleri büyük miktarda, cehennem ehli olmaya müstahak olmuş insanları cehennemden âzat eder yani affeder.”

¹⁰ Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.382, no:5163; Enes ibn-i Malik RA'dan.

Camiü'l-Ehadis, c.XV III, s.316, no:19513.

Ne miktar? (*Sittü mieti elfin*) “Her cuma günü 600 bin küsur kimseden, (*ilâ işrîne elfen*) 20 bin kişiye kadar...”

Demek ki miktar zamanına göre değişiyor. Bu kadar insanı cuma günü affeder.

Cuma Gününün Önemi

Cuma günü önemli bir gündür. Cuma gününün önemi hakkında bir hadis-i şerif daha var:¹¹

لَيْسَ مِنْ أَعْيَادِ أُمَّتِي عِيدٌ أَفْضَلُ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
وَرَكْعَتَانِ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ رَكْعَةٍ فِي
غَيْرِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ

(الديلمى عن أنس)

RE. 365/7 (*Leyse min â'yâdi ümmetî ıydün*)
“Ümmetimin bayramlarından hiçbir bayram yoktur ki, (*efdale min yevmi'l-cumuati*) cuma günü bayramından daha üstün olsun.”

Demek ki cuma günü, Kurban Bayramı'ndan da, Ramazan Bayramı'ndan da, diğer bayramlardan da daha üstünlüğü. Cuma günü böyle her hafta gelen mübarek gündür işte.

Cuma müslümanın bayramıdır. Onun için süslen, ziynetlen, gusül abdesti al, tertemiz yıkan, tertemiz giyin kuşan, temiz ve güzel elbiselerini giy, güzel kokuları sürün camiye traşlı, hoş bir halde gel.

¹¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.383, no:5166; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V II, s.719, no:21079; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.305, no:19490.

(*Ve rek'atâni fi yevmi'l-cumuati efdalü min elfi rek'atin fî ga y ri yevmi'l-cumuah*) “Cuma günü kılınan iki rekât namaz, cumanın gayrısında kılınan bin rekâttan daha üstündür.”

Demek ki cuma günü insan biraz hayr u hasenâta gayret etmeli. Allah'ın kendisini affettiği kimselerin zümresinden olmaya çalışmalı. Biraz tevbe ve istiğfar etmeli. Önümüzdeki cumadan itibaren cumalara biraz daha bu gözle bakarak inşaallah gayret edin.

Sonra Üç Aylar; Receb, Şaban, Ramazan... Peygamber SAS Efendimiz, “Receb ayı Allah'ın ayıdır.” buyurmuş, şehrullah... Şaban ayı Rasûlüllah'ın, Peygamber SAS Efendimiz'in ayıdır. Ramazan da bizim ayımızdır, biz günahkârların ayıdır. Bu aylarda Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne tevbe etmeye, yönelmeye kendimizi alıştıralım!

Ramazan'dan inşaallah günahlarımızdan tertemiz sıyrılıp çikalım! Tozlu topraklı soğanın dış kabuğundan bembeyaz sıyrılıp çıktığı gibi inşaallah tertemiz, pak müslümanlar olarak çikalım!

Bu mânevî mevsim, çok kıymetli mevsimdir. Bu aylarda ibadete, oruca, dua etmeye, hayr u hasenât yapmaya, sadaka vermeye çokça dikkat edin! Cumaların da kadr u kıymetini gözetin, bilin!

Cuma günlerinde Rasûlüllah SAS Hazretleri'ne çokça salât u selâm edin! İnsan salât u selâm edince, Allah-u Teâlâ Hazretleri o salât u selâmı bir vazifeli meleklerle Rasûlüllah'a iletir.

“—Rasûlüllah'a nasıl iletirler o salevâtı?”

“—Yâ Rasûlallah! Sana İstanbul’dan filanca’nın oğlu filanca salât u selâm ediyor.” diye senin isminle iletirler.

Senin isminle iletince de, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin lütf u keremi, kudreti her şeye yeter. Rasûlüllah Efendimiz onu yanındaki bir sahife-i beyzâya, yani nuranî bir sayfaya, “Bana selâm gönderen ümmetinden filanca.” diye senin ismini kaydeder. Rasûlüllah ile âşinâlık olmasını istemez misin? İstersin...

Onun için salât u selâmı da çokça edersin.

İki rekât namaz da, başka zamanlarda kılınan namazlardan daha fazlaymış. Bakarsın Allah gönlüne bir yumuşaklık verivermiş. Bakarsın yoluna girmek, yolunda gitmek sana kolaylanıvermiş. Eskiden isteyip dururdun, şeytan mâni olurdu, gidemezdin. Şimdi mümkün oluyor. Bu cumada dene...

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi cumaların, Receblerin, mübarek günlerin feyzinden feyzyâb eylesin. İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin.

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

08. 05. 1983 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)



SERVER
Kürsü